

**Užsienio reikalų komitetų pirmininkų
PAREIŠKIMAS DĖL BALTARUSIJOS LAISVĖS**

**2021 m. rugpjūčio 9 d.
Vilnius**

2020 m. rugpjūčio 9 d. įvykę suklastoti Baltarusijos prezidento rinkimai įstūmė Baltarusiją į sumaištį, sukėlė Baltarusijos gyventojų taikių protestų reiškinių ir lėmė didelio masto demokratinio judėjimo prieš esamą Baltarusijos prezidentą Aleksandrą Lukašenką susiformavimą. Tačiau nuo tos dienos vykusius protestus, kuriuose dalyvavo dešimtys tūkstančių žmonių, Baltarusijos režimas malšino masinėmis represijomis.

2021 m. rugpjūčio 9 d., praėjus lygiai metams po suklastotų rinkimų Baltarusijoje, mes, Estijos, Latvijos, Lietuvos ir Lenkijos parlamentų užsienio reikalų komitetų pirmininkai, reiškiame solidarumą su baltarusiais kovoje už laisvę, laisvo apsisprendimo teisę ir demokratiją.

Solidarizuojamės su daugiau nei 33 000 už aktyvizmą Baltarusijos policijos sulaikytų žmonių ir su tūkstančiais aukų, kurioms teko patirti režimo žiaurumą, persekiojimus, kankinimus, tremtį ir bauginimus ir kurioms teko net žūti nuo režimo rankos. Nepaisydami nežmoniško tariamai jų pačių rinktos valdžios elgesio ir neteisėtų jos veiksmų piliečių atžvilgiu, baltarusiai tęsia kovą už laisvę. Mes savo ruožtu dar kartą kartojame savo reikalavimus, kurie liko tie patys: nedelsiant nutraukti visus smurto veiksmus, paleisti į laisvę visus politinius kalinius ir surengti naujus laisvus ir sąžiningus Baltarusijos prezidento rinkimus bendradarbiaujant su tarptautine bendruomene ir tarptautinėmis institucijomis.

Po 2020 m. suklastotų rinkimų A. Lukašenkos režimas ištisus metus darė poveikį pilietinės visuomenės grupėms, žmogaus teisių organizacijoms, ekspertų grupėms, žurnalistams, taip pat aplinkos apsaugos, socialinėms, labdaros, švietimo, jaunimo ir verslo organizacijoms ir nepriklausomai žiniasklaidai, siekdamas užgniauzti Baltarusijos pilietinės visuomenės troškimą siekti demokratijos. Be to, pastaraisiais mėnesiais režimas pavertė savo ginklu ir migraciją, siekdamas daryti politinį spaudimą Europos Sąjungai ir jos valstybėms narėms. Ginklu tapusi migracija – tai A. Lukašenkos režimo hibridinis išpuolis prieš ES išorės sienos vientisumą.

2020 m. rugpjūčio 9 d. vykusių suklastotų Baltarusijos prezidento rinkimų metinių proga įsipareigojame patys ir raginame tarptautinę bendruomenę taip pat įsipareigoti ir imtis šių veiksmų: didinti paramą Baltarusijos pilietinei visuomenei, žiniasklaidai ir žmogaus teisių organizacijoms, tęsti A. Lukašenkos režimo nepripažinimo politiką ir toliau reikalauti surengti naujus Baltarusijos prezidento rinkimus dalyvaujant tarptautiniams stebėtojams ir vadovaujantis ESBO Maskvos mechanizmo principais.

Raginame Europos Sąjungos Tarybą ir mūsų partnerius išplėsti individualias ir sektorines sankcijas Baltarusijos režimui, įskaitant sankcijas Baltarusijos valstybinei aviacijos bendrovei „Belavia“, ir taikyti jas tol, kol pastaroji nustos dalyvavusi Baltarusijos režimo ginklu paverstoje

organizuotoje neteisėtų migrantų gabenimo veikloje; ES turėtų išplėsti sektorines finansines sankcijas, kad „Belavia“ nebegalėtų naudotis ES įsteigtų finansinių subjektų finansinėmis priemonėmis (išperkamąja nuoma).

Taip pat raginame ES institucijas parengti naujas sankcijas visoms suinteresuotosioms šalims, vienaip ar kitaip susijusioms su valstybės remiamu neteisėtos migracijos srautų išnaudojimu. Raginame apsvarstyti ir skubiai įgyvendinti ribojamąsias priemones, taikomas neteisėtai migrantus gabenantiems asmenims – žmogaus teisių pažeidėjams. Taip pat primygtinai reikalaujame, kad būtų patraukti atsakomybėn visi asmenys, dalyvavę organizuojant ir palengvinant neteisėtą migraciją į ES.

Dar kartą patvirtiname savo paramą Baltarusijos suverenitetui ir nepriklausomybei ir raginame tarptautinę bendruomenę patvirtinti veiksmingą atgrasymo mechanizmą, atgrasantį Rusijos Federaciją bei kitas valstybes nuo bandymų pasirašyti neteisėtus susitarimus su A. Lukašenka, darančius neigiamą poveikį Baltarusijos suverenitetui ir kenkiančius jos esminiams nacionaliniams interesams. Be to, raginame tarptautiniu mastu ištirti A. Lukašenkos režimo įvykdytus nusikaltimus ir sparčiai bei visapusiškai įgyvendinti ESBO Maskvos mechanizmą bei 2021 m. kovo mėnesį priimtą JT Žmogaus teisių tarybos rezoliuciją Nr. 46/20.

Marko Mihkelson

Estijos Respublikos Rygikogo
Užsienio reikalų komiteto pirmininkas

Žygimantas Pavilionis

Lietuvos Respublikos Seimo
Užsienio reikalų komiteto pirmininkas

Rihards Kols

Latvijos Respublikos Saeimos
Užsienio reikalų komiteto pirmininkas

Marek Kuchciński

Lenkijos Respublikos Seimo
Užsienio reikalų komiteto pirmininkas